

Savonlinnan kaupungin kanta Suomen valtion tarjoukseen Palokin vesivoimalaitoksen lunastamisesta

KH 26.10.2026

813/00.03.01.03/2024

Valmistelija	Kaupunginlakimies Roosa Aaltonen roosa.aaltonen@savonlinna.fi , p. 050 401 7788
Selostus	Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmaan sisältyy hanke Palokin koskien ennallistamisesta. Heinävedellä sijaitsevan Palokin vesivoimalaitoksen omistaa Pohjois-Karjalan Sähkö Oy (PKS). Heinäveden Palokin koskien padon purkamisen ja koskien ennallistamisen tavoite on elvyttää uhanalaisia vaelluskalakantoja. Savonlinnan kaupunki on yksi osakas Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:ssä ja Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:ssä. Kaupungin omistusosuudet yhtiöissä ovat 0,11 % (PKS) ja 0,22 % (PKEH). Kaupunki käyttää omistajavaltaansa omistusosuksiensa mukaisessa suhteessa yhtiökokouksissa. Lisäksi Savonlinnan kaupungilla on edustajansa Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n hallintoneuvostossa. PKS:n suurimman omistajan, Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n, hallintoneuvosto käyttää keskeisintä omistajan toimivaltaa PKS:ssä. Teknisesti Palokin vesivoimalaitoksen kaupassa olisi kyse liiketoimintakaupasta, jossa Palokin vesivoimalaitos vaihtaisi omistajaa. Palokin mahdollisessa kaupassa päätöksentekovalta on osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaisesti Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n hallituksella. Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n hallitus puolestaan päättää siitä, mikä on Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n näkemys Palokin vesivoimalaitokseen Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n suurimpana omistajana. Yhtiöiden hallitukset tekevät päätöksensä itsenäisesti osakeyhtiölain, yhtiöjärjestyksen sekä yhtiöiden edun mukaisesti. Savonlinnan kaupunki yksittäisenä osakkeenomistajana ei voi, eivätkä kaikki osakkeenomistajat yhdessäkään voi, tehdä yhtiöiden hallitusten toimivaltaan kuuluvia päätöksiä. Kaupunki voi ainoastaan esittää oman näkemyksensä ja suosituksensa siitä, miten kaupungin käsityksen mukaan hallitusten olisi perusteltua toimia ottaen huomioon kaikki asiaan vaikuttavat seikat. Valtioneuvoston kanslia on jättänyt 16.6.2026 päivitetyn tarjouksen Palokin vesivoimalaitoksen ostamisesta. Tarjous on toimitettu sekä Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:lle että osakkeenomistajille. Tarjous sisältää kaksi vaihtoehtoista toteuttamistapaa: tytäryhtiömallin sekä suoran kaupan. Tytäryhtiömallissa Palokin voimalaitos toimintoineen ja omaisuuserineen siirrettäisiin perustettavaan tytäryhtiöön. Valtio saisi aluksi 10 % omistusosuuden tytäryhtiöstä ja maksaisi kaupanteon yhteydessä 10 milj. euron ennakkomaksun. PKS omistaisi ja ajaisi vesilaitoksen tuotantoa normaalisti selvitysvaiheen ajan. Selvitysvaiheen jälkeen, mikäli voimalaitoksen purkaminen olisi toteutettavissa, valtio ostaisi PKS:n omistaman osuuden tytäryhtiöstä maksamalla loput vähintään 30 milj. euroa. Mallissa lunastushinta olisi aina vähintään 40 miljoonaa euroa, ja lopullinen arvo määritettäisiin selvitysvaiheen jälkeen puolueettomien arvonmääritysten perusteella. Mikäli purku ei olisi toteutettavissa, PKS:lle jäisi 3 milj. € korvaus ennakkomaksusta.

Valtion vaihtoehtoisessa tarjouksessa, suorassa kaupassa, lunastushinta olisi 30 milj. euroa edellyttäen, että kauppa toteutetaan v. 2026 aikana. Tässä vaihtoehtodda valtion tarjoaisi vesivoimalaitosta PKS:lle vuokrattavaksi selvitysvaiheen ajan.

Savonlinnan kaupungissa Palokin koskien ennallistamista on käsitelty aikaisemmin asiaa koskeviin aloitteisiin annettujen vastausten yhteydessä (kaupunginhallitus 17.11.2025 § 456 ja § 457). Kaupunki on ilmaissut tukensa aloitteiden tavoitteille patojen purkamisesta ja uhanalaisten kalakantojen elvyttämisestä. Kaupunki on suhtautunut myönteisesti Palokin koskien ennallistamiseen edellyttäen, että voimalaitoksen omistajalle ennallistamisesta aiheutuvat menetykset kompensoidaan valtion toimesta täysimääräisesti. Kaupunki on vastaavasti linjannut, että kaupungin edustajien tulee yhtiöiden hallintoelimissä toimia tämän periaatteellisen kannan mukaisesti.

Valtion nyt tekemän tarjouksen johdosta ei ole tarkoituksenmukaista muuttaa kaupungin aikaisempaa periaatteellista kantaa. Savonlinnan kaupungin näkökulmasta keskeistä on edelleen, että Palokin koskien ennallistaminen voidaan toteuttaa tavalla, jossa PKS:lle ja sitä kautta sen omistajille aiheutuvat taloudelliset menetykset kompensoidaan täysimääräisesti.

Kaupungin ei sen sijaan ole tarpeen ottaa kantaa siihen, millä valtion tarjoukseen sisältyvällä juridisella tai liiketaloudellisella toteutusmallilla mahdollinen kauppa tulisi toteuttaa. Toteutusvaihtoehtojen sekä tarjotun vastikkeen riittävyyden arviointi suhteessa Palokin vesivoimalaitoksen arvoon, tulevaan tulonmuodostukseen ja muihin yhtiön kannalta merkityksellisiin seikkoihin kuuluu ensisijaisesti PKS:n ja PKEH:n toimivaltaisten toimielinten arvioitavaksi yhtiön edun mukaisesti.

Vaikutusten ennakkoarviointi

Päätöksellä ei ole välittömiä vaikutuksia kaupungin palveluihin, henkilöstöön tai talouteen. Palokin koskien ennallistamisen toteutumisella voi sen sijaan olla pitkällä aikavälillä merkittäviä myönteisiä ympäristövaikutuksia Saimaan vesistöalueella, mikäli ennallistaminen vahvistaa uhanalaisten vaelluskalakantojen luontaista lisääntymistä ja elinkiertoa. Vaikutukset voivat ulottua myös Savonlinnan vesialueille vaelluskalojen liikkuesssa lisääntymis- ja syönnösalueidensa välillä. Hanke voi samalla vahvistaa Itä-Suomen ja Saimaan luonto-, kalastus- ja matkailuvetovoimaa ja siten välillisesti Savonlinnan matkailuelinkeinoa ja elinvoimaa. Vaikutusten suuruuteen liittyy kuitenkin epävarmuutta, eikä esimerkiksi Savonlinnaan kohdistuvasta matkailijamäärän tai matkailutulon kasvusta ole käytettävissä määrällistä arviota.

Palokin voimalaitoksella on osana kotimaista, hajautettua ja säätökykyistä vesivoimatuotantoa merkitystä sähköjärjestelmän toimitus- ja huoltovarmuudelle. Sen merkitys korostuu säätövoiman tarpeen kasvaessa. Palokin yksittäisen voimalaitoksen ei kuitenkaan käytettävissä olevien selvitysten perusteella voida katsoa olevan Itä-Suomen sähköjärjestelmän tai energian riittävyyden kannalta korvaamaton.

Toimivalta

Hallintosääntö 37 § k 8

Esittelijä

Kaupunginjohtajan 1. sijainen Hämäläinen Markus

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää

1. todeta, että Savonlinnan kaupunki pitää voimassa aikaisemman kantansa, jonka mukaan kaupunki suhtautuu myönteisesti Palokin koskien ennallistamiseen edellyttäen, että ennallistamisesta PKS:lle aiheutuvat menetykset kompensoidaan valtion toimesta täysimääräisesti;
2. todeta, että mahdollisen kaupan toteuttamistavan arviointi kuuluu PKS:n ja PKEH:n toimivaltaisille toimielimille yhtiön edun mukaisesti; ja
3. evästäää Savonlinnan kaupungin edustajia Pohjois-Karjalan Sähkö Oy:n ja Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n yhtiökokouksissa sekä kaupungin edustajaa Pohjois-Karjalan Energiaholding Oy:n hallintoneuvostossa toimimaan kaupungin edellä todetun periaatteellisen kannan mukaisesti.

Päätös

Tiedoksi

Kaupungin yhtiökokousedustaja / kaupunginlakimies
Kaupungin edustaja PKEH:n hallintoneuvostossa / Mervi Lipsanen